

Георги Койнаков
จอร์จคอยนาคอฟ

ТАЙЛАНДСКИ ЕЗИК ЗА БЪЛГАРИ
Директен път за общуване
ภาษาไทยสำหรับคนบัลแกเรีย

На моето тайландско семейство – дъщерите ми Бойка и Мýкдара, съпругата ми Дуенгам, която ми помагаше, която ме обича и ми прощава, на моя тайландски брат Суй и на тайландските приятели, които ме научиха на неща, неизписани в нито една книга.

ПРЕДИСЛОВИЕ

Не знам защо българите, живеещи в Тайланд, са толкова малко – по неофициални сведения към средата на 2009 г. са около трийсет души. В сравнение с близо един милион преселници от Западна Европа, Америка, Австралия и Азия ние сме като капка вода в океана.

Знам обаче, че българите в Тайланд ще станат повече. Всеки, който е дошъл тук, се е влюбил в тази удивителна страна и си е тръгнал с горчивия привкус на тъгата от раздялата, отнасяйки незабравими спомени за щастие, тиха почивка или вълнуваща любов. Усещането за докоснато щастие и осъществени мечти е така силно, че всички се връщат неизбежно, с трепет и вълнение, с очакване за нови приключения и жажда за любов, каквато сме имали само в сънищата си.

В Тайланд всичко е хубаво – климат, природа, култура, кухня, жени и начинът, по който обичат, инфраструктура, лагуни, плажове – всичко!

Обиквайки Тайланд, човек неусетно започва да изпитва нужда от позадълбочено общуване с хората тук, за да разбере тяхната философия, чувства и настроения, за да може самият той да изрази това, което извира от сърцето му.

За тези българи, които ще обикнат Тайланд и ще пожелаят да се потопят в бездната на щастието, написах тази книга.

Беше много, много трудно! Преди години дори и не смеех да си помисля, че ще говоря този странен и напевен език, чиито структура и звучене нямат нищо общо с познатите ми пет европейски езици, които владее. Неусетно се

събуди интерес и желание да опозная културата на този народ. Трудностите често ме довеждаха до отчаяние. Бях упорит. Тръгнах на училище като малките деца, от първи клас. Научих се да пиша и да чета. Живеех с моя MP3 плейър и непрекъснато слушах речта, гледах телевизия и слушах радио без преводи. Потопих се в лаоско-тайландския диалект на североизточен Исаан, слушах звуците на южните острови и запях песните им. Още съм много далеч от това, което искам да постигна, но знам пътя.

Посветих дванадесет години от живота си на тази книга, пишейки денем и нощем.

Подарявам я на всеки българин, обикнал Тайланд, заедно с къс от моето сърце и любовта, която бушува в него.

ЗАБЕЛЕЖКА ОТ 2019 Г.

В книгата присъства оригиналният тайландски текст, който е непонятен за българите. Но тези, които искат наистина да научат езика, получават един уникален учебник. Тайландският език е тонален и труден за произнасяне така, че да ни разберат. Но когато посочим оригиналния текст, ще срещаме само усмивки. Това, вече е друго нещо, нали!

ВЪВЕДЕНИЕ

Стремежът на хората да изучават чужди езици е разбираем и оправдан и съществува от времената, когато е възникнал човешкият език като средство за общуване. Причините за това са различни, като най-важните са икономическата мотивация (търговия и бизнес) и културната потребност (изучаване на история, религия и медицина). Една нова теория изтъква мотивацията, продиктувана от еротиката и сексуалното привличане и аз съм съгласен с това обяснение, наблюдавайки как стотици преселници и туристи се опитват да общуват с красивите тайландки на родния им език. В Тайланд живеят хора от всички краища на света и за всяка по-мощно представена национална група са написани подходящи учебници и разговорници за изучаване на местния език. За българите обаче няма нищо и желанието ми да науча тайландски ме насочи към източници на английски, руски, италиански и други езици. Натъкнах се на непреодолими трудности.

Тайландският език е тонален и нито един европейски език не разполага със средства за индикация на многообразието от тонове, с които се произнасят думите и чиято вариация променя кардинално смисъла им. Все пак този проблем е решен чрез поставяне на графични символи

(ударения) или чрез използване на набор от шрифтове, за които предварително е направена уговорката какъв тип движение на гласа ще указват. Най-удачна се оказва комбинацията от ударения, предложена от тайландци, преподаващи езика в Европа и Америка.

Много по-сериозен проблем е липсата на подходящо съответствие между звуците в тайландския език и тези, с които си служат европейските народи. Не съществува азбука, с която достоверно да се илюстрират 44 съгласни и 43 гласни (разширен списък), използвани в тайландския език. Най-многобройни са източниците на английски език, като за илюстрация на липсващите в английския звуци, се въвеждат специални символи или комбинации от букви. Но как да напишем звучното „Ъ“, или двойното „ОО“ така, че английскоговорящи да го прочетат и произнесат? Стига се до смешни комбинации, като например „tōod“ (пържен), се изписва като „tord“ (за да не стане „tood“, което би звучало като „тууд...“). А какво да кажем за звучните „ч“ и „дж“ пред твърди гласни, за носовите варианти на „е“, „о“ и „ъ“ и т.н? В руския има „э“ и това е добре, но е всичко. Всеки опит да се опише звученето на тайландска реч със средствата на европейските азбуки е свързан с риск от допускане на сериозни грешки. Тук правим едно вълнуващо откритие - най-подходяща се оказва българската азбука! Ние имаме великолепно натъртено „Ъ“, двойните гласни, звучните „ч“, „я“, „ю“, дори и мекото „л“ в комбинация с „ь“ – „лъ“.

Важен и труден момент в изучаването на един език е правилната употреба на предлозите. В повечето европейски езици (вкл. английски и български) един и същи предлог може да внася различно съдържание в контекста на фразата – може да се отнася до място, време, обстоятелство, предназначение и т.н. В тайландския език не е така. За всеки отделен случай се използва различен предлог. Ето няколко примера:

Българските предлози „в“ и „за“ имат над четири превода на тайландски:

Български	тайландски	пример
В (време)	дтоон ตอน	в два часа ще дойда
В (вътре)	най, кѧанг-най ใน, ข้างใน	в кутията
В (място)	тѧнг, най ถึง, ใน	в близост

В (посока, място)	тий	ที่	в Бангкок
За (период от дтоо време)		ต่อ	за една година
За (обст. пояснение)	пѣа	เพื่อ	за да знам
За (пояснение)	гѣао-гàп	เกี่ยวกับ	пея за любовта
За (пояснение)	тѣнг	ถึง	мисля за теб
За (предназначение)	сăм-рàп	สำหรับ	подарък за теб

В английските източници срещу „за“ се посочват само „сăм-рàп“ и „пѣа“, без да е обяснена разликата.

В тайландския език често се срещат различни думи, които имат един превод в българския (и английския). Коя от тях ще се използва зависи от смисъла на фразата, като нерядко се срещат заедно две думи с еднакво значение в превода! Така например глаголът „искам“ има два превода на тайландски – „ао“ + съществително“ и „яак + глагол“, т.е. „искам някакъв предмет“ и „искам да правя нещо“. В литературата не съм срещал обяснение на тази подробност и грешките са неизбежни и предизвикват снизходителни усмивки. Друг пример: „спя“ може да се преведе като „ноон“ /лягам да спя/ и като „лàп“. Въпросът „Спиш ли?“, обаче изглежда така – „ноон-лàп-мáй“. Също така „виждам“ се превежда с „моонг“/гледам/ и „хѣн“, докато „не виждам“ е „моонг-мáй-хѣн“. Удивителни комбинации, които не са преведени, се получават с глаголите „отивам“ (бпай) и „идвам“ (маа). Ето някои от тях: „бпай-маа“ (напред-назад), „хăа-бпай-хăа-маа“ (търся навсякъде), като „хăа“ е „търся“, „чѣе-бпай-чѣе-маа“ (криволича - в буквален превод „клатя се на отиване и идване“...), като „чѣе“ означава „отклонявам се“, „ао-бпай“ (отнасям), като „ао“ е „взимам“, т.е. „взимам-отивам“, „ао-маа“ – (донасям) т.е. „взимам-идвам“ ит.н. Тук ще отбележим, че „ао“ има два превода – искам и взимам.

Тайландският език изобилства от идиоми, което го прави трудно преводим през междинен литературен иточник. Не съм срещал речник или учебник, който изчерпателно да представя идиомите с техния коректен превод, като изключим един учебник на английски, където са цитирани почти всички идиоми, конструирани с помощта на думата „сърце“ – ใจ. Ето примери:

Тайландски	български	буквално
у̀йнг-пàан-нàам วิ่ง ผ่าน น้ำ	взимам бърз душ	пребягвам през водата
бпай-там-каан-бàан ไปทำที่บ้าน	хайде да се любим	да свършим домашната работа
лàанг-дт̣уу-йен ล้างตู้เย็น	правя орална любов (мъж на жена)	мия хладилника
бпай-сà-баай ไปสบาย	умирам	отивам да ми е добре
глàп-бàан-гàо กลับบ้านเก่า	умирам /пуквам/	връщам се в старата къща
дталаад-лêн-туай-джаан ตลาดเล่นถ้วยจาน	битпазар	пазар за игра с купички и панички
ао-джай-сàай เอาใจใส่	внимателен	влага сърце
ао-джай-дтуа-еенг เอาใจตัวเอง	егоист	има сърце само за себе си
джай-рòон ใจร้อน	ядосан	горещо сърце
джай-йен ใจเย็น	спокоен	студено сърце
сйя-джай เสียใจ	разстроен	загубено/повредено/ сърце
н̣уу-дтòк-т̣анг- к̣аао- с̣аан หนูตกถังข้าวสาร	намирам богата съпруга/съпруг	мишката падна в чувала с ориз!

и много други.

Повечето са разговорен жаргон, но какво би било да говорим един език, без да ползваме популярни фрази и жаргон?

Става ясно, че най-правилният път е да се създаде учебник чрез директен превод от тайландски на български, без да се използва междинен източник (пр. английски). Но как да стане това? Трябва този, който пише, да е българин, говорещ тайландски или обратно. Знам, че има няколко българи, говорещи относително добре тайландски език, но не съм чувал някой да има намерение да напише пособие за изучаване на езика. Някой трябваше да е пръв...

Реших аз да се заема с това и започнах в училище с децата от първи клас. Започнах с ченгелчетата и чертичките.

Приятни занимания и не се отчайвайте!

1. Произношение и правопис

1.1. Характеристики на езика

*Тайландският език е тонален и неговото правилно произнасяне е истинско предизвикателство за всеки, който говори български или някой от европейските езици. Ако тонът, с който произнасяте, е грешен, вие ще установите, че тайландците не ви разбират, дори всичко останало да е правилно.

* съществителните и прилагателните нямат вариации за единствено и множествено число

* прилагателните се поставят след съществителните. Граматичната структура на езика ще преведе българското „червена кола“ като „кола червена“ на тайландски /рót деенг รถแดง/

* в тайландския език няма спрежение на глаголите. Времената се подразбират от контекста, или от употребата на наречия за време

* в тайландския език няма пълен и непълен член

* не съществува употребата на глагола „съм“, следвана от прилагателно. „Тя е миловидна“ ще се преведе като „тя миловидна“ /као нâа-рак เขาน่ารัก/

* тайландците често пропускат употребата на подлог тогава, когато той се подразбира от контекста.

1.2.Тонове

В тайландския език се използват пет вида тонално звучене. В този разговорник ще обозначим фонетичната транслитерация с т.н. тонални маркери, поставени над гласните и показващи необходимия тон на звучене:

Тон	Тонален маркер	Пример
неутрален (1)	няма маркер	маа
нисък (2)	\	мàа
спадащ (3)	˘	мâа
висок (4)	/	мáа
възходящ (5)	˙	мǎа

Забележки:

Ето няколко съвета как да постигнете подходящия тон на звучене:

1. Неутрален – звучи равномерно, без извисяване или снижаване на гласа. Почти всички думи в българския език звучат по този начин.
2. Нисък тон (\) - силата на звука спада от равномерно към по-ниско звучене. Представете си, че след тежък ден се прибирате у дома и ви питат: „Как си?”. Тихо отговаряте: „Уморѐн”. Произнесена по този начин, думата „уморѐн” илюстрира нисък тон.
3. Спадащ тон (˘) – гласът първоначално се извисява, след което спада. Представете си, че ви посочват нещо, което много харесвате и ви питат: „Искаш ли го?”. Вие развълнувано отговаряте: „Дâа!” Това „Дâа!” е произнесено със спадащ тон.
4. Висок тон (/) – Ако ви посочат същото нещо, което така много харесвате и ви попитат: „Искаш го, налѝ?”, то начинът, по който е произнесено това „налѝ?” е илюстрация за висок тон. Гласът започва от равномерно звучене и завършва, извисявайки се нагоре.
5. Възходящ тон (˙) – гласът първоначално се снижава надолу и после се извисява нагоре. Току-що сте изобличили противника в лъжа и се каните да предприемете действия: „Ще лъжеш, ѡа?”. Това „ѡа” е отлична илюстрация за възходящ тон.

1.3. Тайландските гласни букви и тяхното обозначаване с гласните в българската азбука

Повечето гласни в тайландския език имат два варианта – къса и дълга гласна. Ние ще обозначаваме късата с една буква, а дългата с две букви (двойна гласна). Така „а“ е къса, а „аа“ е дълга гласна. Езикът на тайландците ще бъде лесен за произнасяне от българите, тъй като изобилства от типичните за нашия език „я“, „ю“, „й“, и най-вече онова очарователно и натъртено „ъ“. Доста гласни обаче звучат по-различно или имат няколко варианта на произнасяне и ние ще се опитаме да постигнем най-близкото звучене с комбинация от букви или използвайки най-близката по звучене българска буква така, както я чуваме произнесена от тайландците в ежедневиия разговор.

гласни	българска дума с подобно звучене	тайландска дума		Обозначение
а	сам	фан /зъб/	ฟัน	а
аа	удължено „а“	маа /идвам/	มา	аа
е (2)	пет	сѐт /свършвам/	เสร็จ	е
ее	удължено „е“	плеенг /песен/	เพลง	ее
и	мит	сѝп /десет/	สิบ	и
ии	удължено „и“	сѝй /четири/	สี่	ии, ий, йи
о (3)	тон	кон /човек/	คน	о
оо	удължено „о“	нѝон /онова там/	ไหน	оо
у	тук	кун /ти/	คุณ	у
уу	удължено „у“	сѝун /нула/	ศูนย์	уу
ъ (1)	ъгъл	нѝнг /едно/	หนึ่ง	ъ
ъъ	удължено „ъ“	мъъ /ръка/	มือ	ъъ

Забележки:

1. Това е обикновеното българско „ъ“. В тайландския език има още един вариант на „ъ“, който много малко се отличава и затова ще използваме само един символ. За тези, които искат да почувстват разликата, ще отбележим, че обикновеното „ъ“ звучи, като с основата на езика звукът се насочва надолу, докато при втория вариант на „ъ“ звукът се насочва нагоре, към небцето.

2. Това е обикновеното българско „е“. Точното звучене се получава като произнасяме „е“, усмихвайки се. В тайландския език съществува и друго, звучащо между „а“ и „е“. Получава се, като произнасяме „е“, опитвайки се да дръпнем езика леко навътре, като най-добър резултат се получава, търсейки звучене между „а“ и „е“. Пълен аналог на този звук е руската буква „э“ (э - оборотное). Ще приемем, че ако я използваме, силно ще затрудним читателите и затова ще я илюстрираме с обикновеното българско „е“. Все пак ето пример – лэ แลະ/и/ и дээнг แดง/червено/. Ние ще използваме „лэ“ и „деенг“. Грешката при произнасянето няма да е голяма и тайландците ще ни разберат.

3. Това е познатото българско „о“. В тайландския език има и друго, звучащо носово, с едвам загатващо се „у“ накрая. Ето пример – „хѳунг“ /стая/ หุ้ง и „нооун“ /спя/ นอน. Отново най-добре ще бъде да го илюстрираме с обикновеното „о“ – „хѳнг“ и „ноон“.

Гласните в тайландския език често се комбинират в долупосочените дифтонги (комбинирани гласни):

Комб. гласна	тайландска дума		превод	обозначение
аи	mâi	ไม่	не	ай, аи
ааи	саай	ทราย	пясък	аай, ааи
ао	мао	เมา	пиян	ао
аао	kâao	ข้าว	ориз	аао
ео	рео	เร็ว	бързо	ео
еео	лэео	แล้ว	вече	еео

иа	мия	เมีย	съпруга	иа, ия
иао	нйао	เหี้ยว	лепкав	яо, иао
иу	хю	หิว	гладен	ю, иу
ои	нòй	หน้อย	малко	ой, ои
оои	доой	โดย	чрез	оой, оои
уа	дтуа	ตัว	тяло	уа
уаи	руай	รวย	богат	уай, уаи
уи	куи	คุย	бъбря	уй, уи
ъа	ръа	เรือ	лодка	ъа
ъаи	нъай	เหี้ย	уморен	ъай, ъаи
ъьи	нъъй	เหนย	масло	ъъй, ъьи

Забележка:

В дифтонгите, съставени от гласна в комбинация с буквата „и“, ще използваме „и“ или „й“ в зависимост от ударението и в търсене на най-близко звучене до оригиналната тайландска реч. Също така може вместо „ю“ да изпишем „иу“, вместо „я“ да видиме „иа“ и тн.

1.4. Тайландските съгласни и тяхното обозначаване с букви от българската азбука.

съгласна	българска дума	с тайландска дума	обозначение
	подобно звучене		
б	баба	бин /летя/	บิน
бп	тапа	бпай /отивам/	ไป
г	гъба	гин /ям/	กิน
д	диван	дуу /гледам/	ดู
			б, п (1)
			бп (6)
			г, к (3)
			д, т (2)

дж	джоб	джет/седем/	เจ็ด	дж
дт	стоп	дтаа /око/	ตา	дт (5)
к	кола	кон /човек/	คน	к, г (3)
л	лов	линг /маймуна/	ลิง	л
м	море	мий /имам/	มี	м
н	небе	наа /ферма/	นา	н
нг	ринг	ннаан /работа/	งาน	нг (4)
п	поле	пан /хиляда/	พัน	п, б (1)
р	рима	рот /кола/	รถ	р
с	секс	сйй /четири/	สี่	с
т	таван	там /правя/	ท่า	т, д (2)
ф	фар	фай /огън/	ไฟ	ф
х	химия	хâа /пет/	ห้า	х
ч	човек	чбъ /име/	ชื่อ	ч

Забележки:

1. Буквите „б” и „п” в тайландския език много често са взаимнозаменяеми при произнасянето на думите. Коя от двете ще чуем да звучи зависи от мястото ѝ в думата (начална или крайна буква), от това кои други букви я съпровождат (пред или след нея), а така също и от тона, с който звучи буквата. Повечето тайландски източници отбелязват „б” в крайна позиция като „п”. В българския език се наблюдава подобно нещо – „б” в края на думата често звучи като „п”. Ние ще използваме „б” или „п” в зависимост от това как я чуваме произнесена от тайландците, като не е изключено една и съща дума на едно място да изпишем с „б”, а на друго с „п”. Това не бива да се счита за грешка.

2. Подобно на „б” и „п”, буквите „д” и „т” доста често са взаимнозаменяеми, особено когато са крайни букви в думата. И тук ще използваме тази, която ни звучи по-близо до автентичната тайландска реч.

Една и съща дума, изписана с едната, или другата, не е индикация за наличие на грешка. Най-често в края на думата вместо "д" ще слагаме "т".

3. За буквите „г“ и „к“ ще направим същата забележка, както в случаите 4.1. и 4.2. и често ще поставяме „к“ вместо „г“, особено в края на думата. Един съвет към читателите – каквато буква сме поставили, тази буква да произнасят без колебание, ясно и звучно, като това се отнася за „б“, „п“, „г“, „к“, „д“ и „т“ там, където са изписани.

4. Комбинацията „нг“ се произнася като удължено и натъртено „н“. Езикът се постя между предната и задната част на небцето, все едно, че произнасяме нещо средно между „н“ и „г“. Поради приликата с двойно „н“, ние ще я изписваме с две букви „нн“ – „нн“.

5. Комбинацията „дт“ се произнася като натъртено „т“, все едно, че заекващ се опитва да каже „т“.

6. Комбинацията „бп“ се произнася като натъртено „п“, все едно, че заекващ се опитва да каже „п“.

В заключение ще посъветваме читателите да забравят всички тонални вариации, акцентиращи или променящи смисъла на фразата в българския език. Например ние обикновено повишаваме тона в края на въпросителните изречения или пък при възклицание. В тайландския език не е така и всяка промяна на тона може драстично да измени смисъла на казаното. Ето няколко впечатляващи примера за това, как промяната на тона, променя и съдържанието на думата:

1.

маа	идвам	มา
ма́а	кон	ม้า
маӓа	куче	หมา

2.

май	мия	ไมล์
ма́й	не	ไม่
маӓй	нов	ใหม่
маӓй	коприна	ไหม
маӓй	нали?	ไหม

máiy	горя	ไหม้
------	------	------

3.		
глай	далеч	ไกล
гла̂й	близо	ใกล้

4.		
сай	рибарска примка	ไซ้
сàй	слагам в	ใส่
сâй	черва	ไส้
сăй	бистър	ใส
саай	пясък	ทราย
сàай	разтърсвам	ส่าย
сáай	ляво	ซ้าย
сăай	късно	สาย
сăай	линия	สาย

5.		
kào	коляно	เข่า
kâo	влизам	เข้
kǎo	хълм, планина / рог	เขา
каао	лоша миризма	คาว
kàao	новини	ข่าว
kâao	ориз	ข้าว
kǎao	бял	ขาว

6.
 я̀а̀к искам อยาก

я̀а̀к трудно ยาก

7.
 най във ใน

на̀й къде ไหน

8.
 п̀ѐт лютиво เผ็ด

п̀ѐт диамант เพชร

9.
 яа лекарство ยา

я̀а недей อย่า

я̀а баба/бащина линия/ ย่า

я̀а развод หย่า

я̀а трева หญ้า

А ето и някои любопитни фрази:

1.
рао там наа н̀аа ф̀о̀н – ние садим ориз през дъждовния сезон
 เราทำนาหน้าฝน

(рао=ние, там наа = работим на нивата/садим ориз/ н̀аа ф̀о̀н = дъждовен сезон)

2.
ма́ай ма̀й ма̀й ма̀й ма́й – ново дърво не гори , нали?
 ไม้ใหม่ไม้ใหม่ไหม

(ма́ай = дърво, ма̀й = ново, ма̀й = не, ма̀й = гори, ма́й = нали)

3

бâан юу глâй глâй мâй глай – къщата е много близо, недалеч

บ้านอยู่ใกล้ ๆ ไม่ไกล

(бâан = къща, юу = е, намира се, глâй = близо, мâй = не, глай = далеч)

Става ясно, че тоналните езици са много трудни за усвояване и разбиране и изискват максимални усилия при изучаването.

1.5. Тайландската азбука

1.5.1. Някои особености на тайландския правопис

- В тайландския език няма малки и главни букви
- Няма разделително разстояние между отделните думи. Изреченията се изписват като непрекъснат низ от букви отляво на дясно
- Често между две съгласни се произнасят гласни, които не фигурират изписани в текста. Тайландците разпознават тези особености и произнасят правилно гласните, които липсват. Ето пример – สกปรก /мръсен/. Комбинацията от тайландски букви е следната – С-Г-БП-Р-К. Няма нито една гласна! А думата е чете като „сокгабпрок“! Между „с“ и „г“ е вмъкнато „о“, после „г“ е едновременно край на първата сричка /сок/, звучейки като „к“ и начало на втората /га/, като от „к“ мутира в „г“, след това между „г“ и „бп“ се появява „а“ /га/, накрая след „р“ и „к“ се вмъква „о“. Получава се СОК-ГА-БПРОК.

Удивително, нали!

- В тайландски текст често ще видим букви, които не се произнасят, те са подтиснати със специален знак над буквата. Счита се, че това са остатъци от древния език, но така или иначе, фигурират - อาทิตย์ „аатидт“ /седмица, неделя/. На края фигурира буквата „я“ /ย /, подтисната със знака „гаран“ /малкото ченгелче над буквата/, което е знак, че тя не се произнася.
- Доста съгласни, поставени в края на думата променят своето звучене, мутирайки в „н“, или „т“. Тук ще спра, за да не изплаша читателите ентусиасти

1.5.2. АЗБУКА

44 СЪГЛАСНИ БУКВИ

Буква	име буквата	на звучи като	обозначение
ก	ก ไก่	гоо-гай /кокошка/	г, /к/
ข	ข ไข่	кõо-кай /яйце/	к
ฃ	ฃ ขวด	кõо-кûат /бутилка/	к
ค	ค ควาย	ко куай /бивол/	к
ฅ	ฅ คน	коо кон /човек/	к
จ	จ ระฆัง	ко rá-канг /звънец/	к
ง	ง งู	нноо-ннуу /змия/	нн
จ	จ จาน	джоо-джаан /чиния/	дж
ฉ	ฉ ฉิ่ง	чõо – чйнг /звънче/	ч
ช	ช ช้าง	чоо – чаанг /слон/	ч
ซ	ซ โซ่	соо – соо /верига/	с
ฌ	ฌ เฌอ	чоо – чъъ /вид дърво/	ч
ญ	ญ หญิง	йоо - ийнг /жена/	й
ฎ	ฎ ฎา	доо – ча – даа /вид корона/	д
ฏ	ฏ ฏัก	дтоо – бпà – дтàк /вид копие/	дт
ฐ	ฐ ฐาน	тоо - тãан /основа/	т
ฑ	ฑ มณโฑ	тоо – монтоо /Кралицата Монто/	т
ฒ	ฒ ผู้เฒ่า	тоо – пûу - тãо /старец/	т
ณ	ณ เณร	ноо – неен /млад монах/	н

ด	ด เด็ก	доо – дèк /дете/	Д
ต	ต เต่า	дтоо – дтào /костенурка/	ДТ
ถ	ถ ถุง	тõо - тўнг /плик, торба/	Т
ท	ท ทหาร	тоо – тá - хǎан /войник/	Т
ธ	ธ ธง	тоо – тонг /знаме/	Т
ห	ห หนู	ноо - нўу /мишка/	Н
บ	บ ใบไม้	боо – бай – маай /дървесен лист/	Б
ป	ป ปลา	бпоо – бплаа /риба/	БП
ผ	ผ ผึ้ง	пõо - пћнг /пчела/	П
ฝ	ฝ ฝา	фõо - фǎа /капак/	Ф
พ	พ พาน	поо – паан /поднос/	П
ฟ	ฟ พันท	фоо – фан /зъб/	Ф
ภ	ภ สำเภา	поо - сǎм – пао /вид лодка/	П
ม	ม ม้า	моо – маа /кон/	М
ย	ย ยักษ์	йоо – як /гигант/	Й, Я
ร	ร เรือ	роо – рѣа /лодка/	Р
ล	ล ลิง	лоо – линг /маймуна/	Л
ว	ว แหวน	уоо - уёен /пръстен/	У, Уа, Уо
ศ	ศ ศาลา	сõо - сǎа – лаа /беседка/	С
ษ	ษ ฤษี	сõо – рѣъ - сйи /отшелник/	С
ส	ส เสือ	сõо - сǎа /тигър/	С
ห	ห หีบ	хõо – хйип /вид кутия/	Х
ฬ	ฬ จุฬา	лоо – джұ – лаа /хвърчило/	Л
อ	อ อย่าง	оо – àанг /купа/	О

ฮ ฮ นกฮูก хоо – нók - хуук /кукумявка/ х

32 ГЛАСНИ БУКВИ

Ще ги представим по двойки – къса и дълга гласна. Гласните в тайландския език никога не съществуват самостоятелно, а са свързани с някоя съгласна буква, поради което клавиатурите за писане на тайландски не могат да отпечатват самостоятелно гласна буква. За да ги представим на читателите, ще асоциираме гласните букви към съгласната „ в „. Правим уговорката, че при изчитането, нея няма да я произнасяме и че на нейно място в текста може да стои която и да е друга гласна буква. Нещо повече, тази буква стои в основата на всички комбинирани гласни, като присъства без да се произнася.

гласна буква	обяснение	звучи като
อะ	късо „а“	à
อา	дълго „а“	aa
อิ	късо „и“	й
อิ	дълго „и“	ии
อุ	късо „ъ“	ъ
อุ	дълго „ъ“	ъъ
อู	късо „у“	ù
อุ	дълго „у“	уу
เอะ	късо „е“	è
เอ	дълго „е“	ее
แะ	късо „э“	è , è
แเอ	дълго „ээ“	ээ, ee
โอะ	късо „о“	ò
โ	дълго „о“	oo

ເອາະ	късо „òу“	òу , о /1/
ອອ	дълго „òу“	ооу, оо /1/
ອ້າະ	късо „ùа“	ùа
ອ້າ	дълго „ùа“	ууа
ເີ້ຍະ	късо „йа“	йа
ເີ້ຍ	дълго „иа“	ииа
ເີ້ອະ	късо „̀а“	̀а
ເີ້ອ	дълго „̀а“	̀аа
ເອຂະ	късо „̀ь“	̀ь
ເອຂ	дълго „̀ь“	̀ьь
ອຳ	ам	ам
ໃ	ай	ай
ໄ	ай	ай
ເອາ	ао	ао
ຖ	рь/меко „р“/	рь, р
ຖາ	ррь/дълго меко „р“/	ррь, рр
ຖ*	ль /меко „л“/	ль
ຖາ*	лль/ дълго меко „л“/	лль

* тези букви са древни и не се употребяват

Заб. 1

Тук при произнасянето звукът „у“ се загатва неуловимо и по-добре ще звучи, ако се подтисне – „О“ и „ОО“ .

Има няколко гласни, които се получават като специални комбинации, или за целите на промяна на тоналното звучене, както и няколко специални

символа, използване за повтаряне на думата, съкращаване на дълги думи, промяна на тоналното звучене и т.н. Ето някои от тях:

อ	късо „а“	à
เอ	дълго „ъ“	ъъ
เอย	ъъй	ъъй
อ้อ	дълго „ъ“	ъъ
อยา	яаа	яаа
อ	променя дългото в късо звучене Пример: เพน /peen/ и เพ็น /pen/	
๑	указва двойно изговаряне на думата, след която е поставен	
๒	указва, че думата е дълга и буквите след знака са съкратени	
อ	този знак се нарича „гаран“ и се поставя над буквата, за да подтисне нейното произнасяне	

Има още няколко особени знака, но в това издание не е удачно да навлизаме повече в детайлите на тайландския правопис.

1.5.3. Конструирание на думата

Съвсем накратко ще обясним особеностите начин, по който се конструират думите в тайландския език. Това ще бъде много полезно при разчитането им по-нататък.

Водеща е съгласната буква. Около нея /отгоре, отдолу и отстрани, се разполагат гласните, тоналните маркери и модификаторите на дължината. Много е трудно за разчитане. Просто е необходимо да познаваме думата, за да я дефинираме, отделим от околните думи /няма разделител между думите/ и едва след това да се концентрираме върху разчитането и.!

Това е достатъчно! Само няколко примера и преминаваме към същността на учебника.

มา	/маа/ идвам. Дългото „аа“ е поставено отдясна на „м“
มี	/мии/ имам . Дългото „ии“ е поставено над „м“
ดู	/дуу/ гледам. Дългото „уу“ е отдолу на „д“
แม่	/ мêе/ майка. Дългото „êе“ е отляво на „м“
เมา	/мао/ пиян. Знаците за “ао“ са от двете страни на „м“
เด็ก	/дèк/ дете. Знакът за съкращаване звученето на дългото „ее“ е поставен над „д“, а самото „е“ е от ляво на „д“.
ช้า ๆ	/чáа-чáа/ бавно. Знакът за повторение на думата е зад нея